

Decyzja
Prezydium KK
nr 43/16

ws. opinii o projekcie Krajowego Programu Reform na rzecz realizacji strategii
„Europa 2020”. Aktualizacja 2016/2017

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” przedstawia opinię do projektu *Krajowego Programu Reform na rzecz realizacji strategii „Europa 2020”. Aktualizacja 2016/2017* (dalej: KPR).

Nie ulega wątpliwości, że Plan na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju stanowi ważki element realizacji celów Strategii „Europa 2020”, a więc działania w nim wskazane powinny znaleźć odzwierciedlenie w Krajowym Programie Reform. KPR zawiera odniesienia do „Planu na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju”, jednak brak na tym etapie „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju” spowoduje przesunięcie działań w czasie. Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” za niezwykle cenną uznaje zapowiedź ustalenia w w/w Strategii systemu koordynacji pomiędzy podmiotami publicznymi, natomiast z rozczarowaniem nie odnajduje wśród podmiotów współpracujących (świat biznesu, nauki i społeczeństwo obywatelskie) – partnerów społecznych.

Poniżej uwagi szczegółowe do poszczególnych punktów projektu:

2. Scenariusz makroekonomiczny

Wobec braku rozdziału dotyczącego scenariusza makroekonomicznego, na co NSZZ „Solidarność” zwraca uwagę od kilku lat, uzasadnione jest przygotowanie przez Ministerstwo Finansów, na tym etapie procedowania, informacji dla członków Zespołu ds. Strategii „Europa 2020”, które pozwolą na ocenę projektu aktualizacji z perspektywy makroekonomicznej, a przede wszystkim możliwości realizacji przedstawionych harmonogramów działań.

3. Główne wyzwania gospodarczo–społeczne określone w „Sprawozdaniu krajowym Polska 2016”

Prezydium KK pozytywnie ocenia modyfikację dotychczasowej struktury dokumentu, polegającą na odniesieniu się w aktualizacji KPR-u do wyzwań określonych przez Komisję Europejską w sprawozdaniu krajowym (ang. Country Report).

Na pozytywną ocenę zasługuje dostrzeżenie 5 pułapek rozwoju i wskazanie działań, których celem jest im przeciwdziałanie. Wyraźne zaznaczenie priorytetów w polityce społeczno-gospodarczej rządu wpisuje się w postulaty Związku, które były wskazywane w opiniach do KPR-u w poprzednich latach. Za szczególnie ważne uznajemy dostrzeżenie pułapki średniego dochodu, a także zapowiedź budowania silnego przemysłu. Niemniej istotne są pozostałe priorytety, których celem jest wspieranie innowacyjności oraz rozwój społeczny i terytorialny.

Dostrzeżenie, po raz pierwszy od kilku lat, wagi Krajowych Ram Kwalifikacji jest cenne, chociaż stwierdzenie o zmianach przepisów mających na celu ich odbiurokratyzowanie jest niejasne i wymaga doprecyzowania w treści pkt. 4. Ponadto ograniczenie niekorzystnych trendów demograficznych nie powinno ograniczać się tylko do zmian w szkolnictwie wyższym oraz w obszarze edukacji. Zamieszczenie odwołań do innych rozdziałów powinno zostać uzupełnione (przykładowo rozdział 4.1 – Zapewnienie powszechności wychowania przedszkolnego i zwiększenie dostępności opieki nad dziećmi do lat 3, ale także rozdział 4.5).

Prezydium Komisji Krajowej wyraziło swoją opinię do Sprawozdania Krajowego, które zawiera stanowisko Związku do zagadnień w nim podkreślonych oraz wskazuje na te, których autorzy nie dostrzegli. Dlatego Prezydium załącza opinię do Sprawozdania Krajowego jako część niniejszej opinii dotyczącej rozdziału 3-ego.

4.1. Cel w zakresie zatrudnienia.

Interesującym byłoby wskazanie liczby pracodawców, którzy skorzystali z możliwości refundacji kosztów związanych z zatrudnieniem bezrobotnego do 30 roku życia lub informacji na temat zainteresowania tym narzędziem przez obie strony. W zależności od poziomu zainteresowania należałoby rozważyć podjęcie działań promocyjnych.

Wprawdzie obserwuje się wzrost liczby instytucji opieki na dziećmi, jednak nadal dostępność do publicznych przedszkoli oraz innych publicznych form wychowania przedszkolnego jest ograniczona. Ma to ogromne znaczenie dla młodych rodziców w kontekście wyrównywania szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy oraz przeciwdziałania ubóstwu.

Na pozytywną ocenę zasługują działania na rzecz międzysektorowej mobilności terytorialnej. Szkoda, że zostały one zawężone jedynie do obszarów wiejskich. Krajowy Program Reform nie podejmuje problematyki mieszkalnictwa, a przecież dostępność mieszkań, w tym tanich mieszkań na wynajem, powinno być priorytetem państwa w celu zwiększenia mobilności wewnętrznej Polaków, a także poprawić wskaźniki dzietności.

W KPR powinno się zwrócić większą uwagę na ustalenie nadrzędnego priorytetu w postaci przeciwdziałania bezrobociu długotrwałemu oraz istotne zwiększenie środków finansowych w tym zakresie. Powyższe ma znaczenie zarówno dla rynku pracy, jak i ograniczenia ubóstwa. Z samego projektu KPR wynika, iż jedynie przypuszcza się, że w 2016 r. ubóstwo skrajne ulegnie zmniejszeniu, podczas gdy jednocześnie z dokumentu wynika, iż w skrajnym ubóstwie może być 7,4% mieszkańców Polski.

Dla zobrazowania skali problemu bezrobocia długotrwałego (które wykazuje tendencję spadkową, ale nadal jest znaczne) można przedstawić dane GUS z końca III kwartału 2015, gdzie liczba osób długotrwanie poszukujących pracy to 638,2 tys., co stanowiło 51,5% ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych. Dodatkowo spośród osób bezrobotnych, znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, udział osób długotrwanie bezrobotnych w liczbie zarejestrowanych ogółem wyniósł – 57,0%. Osoby w wieku poniżej 30 roku życia stanowiły – 29,2%, poniżej 25 roku życia – 15,4%, natomiast 27,4% to osoby będące w wieku powyżej 50 roku życia.

4.2 Cel w zakresie nakładów na B + R

Prezydium Komisji Krajowej pozytywnie ocenia wzmocnienie działań na realizację celu w zakresie nakładów na badania i rozwój, w tym zamierzenia dotyczące profesjonalizacji instytucji otoczenia biznesu (IOB) w Polsce, w kierunku stałego podnoszenia jakości ich funkcjonowania oraz rozwoju kompetencji w zakresie świadczonych przez nie usług na rzecz przedsiębiorstw. Planowany duży wzrost środków finansowych na proinnowacyjne usługi instytucji otoczenia biznesu dla MŚP z ok. 1,3 miliona zł w 2016 r. do 16 mln zł w 2017 r., powinien zostać poprzedzony dogłębną analizą zapotrzebowań i odpowiedniego przygotowania kadr, mając na względzie współpracę nauki i biznesu, ze szczególnym naciskiem na praktyczne umiejętności kształtowane podczas nauki oraz stworzenie możliwości budowanie ścieżek kariery w czasie pracy zawodowej.

Wyjaśnienia wymaga na ile lista programów sektorowych dla kluczowych gałęzi przemysłu może być lub powinna zostać rozszerzona, ponieważ większość programów to

kontynuacja już ustanowionych. Jedynie w stosunku do dwóch nowych: INNOCHEM oraz INNOTEXTILE rozpoczęły się prace konkursowe.

4.4 Cele w zakresie edukacji

Wśród działań brakuje propozycji projektów, ułatwiających mobilność pracowników na rynku pracy, szczególnie takich propozycji, które zatrzymałyby emigrację osób wykształconych. Takim działaniem bez wątpienia jest przeciwdziałanie pułapce średnich wynagrodzeń i odejście od budowania przewag konkurencyjnych w oparciu o niskie koszty pracy.

4.5 Cel w zakresie przeciwdziałania ubóstwu

Na pozytywną opinię zasługuje rozszerzenie rozdziału dotyczącego przeciwdziałania ubóstwu i zwrócenie uwagi na obraz ubóstwa skrajnego, ubóstwa dzieci oraz ubóstwa pracujących. Nie można niestety zgodzić się z twierdzeniem, że świadczenia rodzinne i świadczenia z pomocy społecznej są efektywne, ponieważ autorzy KPR-u stwierdzają: „Natomiast relatywnie niski poziom świadczeń nie pozwala na wyraźną redukcję ubóstwa”.

Za niewystarczające uważamy przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych oraz wskazanie działań z zakresu ochrony zdrowia. Przede wszystkim należałoby podjąć inicjatywę na rzecz wypracowania modelu opieki długoterminowej, wprowadzić odpowiednie zachęty do zwiększenia zainteresowania specjalizacją geriatriczną, przeprowadzić analizę funkcjonowania medycyny pracy, aby dostosować ją z jednej strony do wydłużającego się okresu życia, a jednocześnie przeciwdziałać wczesnemu wykluczeniu z zatrudnienia z powodu stanu zdrowia. KPR w tym obszarze powinien zostać uzupełniony.

Gdańsk, 22 marca 2016 r.

Prezydium KK

NSZZ „Solidarność”

SEKRETARZ
KK NSZZ „Solidarność”

Ewa Zydorek
Ewa Zydorek